

Rosh Hashanah-det jødiske nytår

Baggrund:

Det jødiske år skifter d. 14. september fra år 5776 til 5777. Der er det ifølge den jødiske kalender den 1. Tishri, årets begyndelse, -Rosh Hashanah

Endnu et år er gået.

Tiden kan virke som et ubegribeligt fænomen, men ifølge jødisk tradition, tror vi, at tiden er skabt.

På skabelsens første dag skaber Gud orden ud af kaos. Han skaber lys som modvægt til mørket, "og Gud så at lyset var godt". Lyset fremstår som en kilde til både glæde og sandhed, og minder os om, at skabelsen ikke er tilfældig. Til forskel fra dens hedenske forgængere er 1. Mosebogs skabelsesberetning ikke et lunefuldt biprodukt af to guders elskov eller indbyrdes krigsførelse, men er blevet til af én Gud som udtænker og skaber verden, der er god for os at leve i, og som føler glæde og tilfredsstillelse ved sit skaberværk. Hele skabelsen er præget af håb og optimisme.

Gud skaber tiden ved at fastlægge en forudsigelig bevægelse fra mørke til lys, fra aften til morgen. Den enkle kendsgerning ved livet her på denne jord – at planeterne drejer regelmæssigt om deres akse, at der efter hver nat kommer daggry – giver orden og stabilitet til såvel vores fysiske som åndelige eksistens. En jødisk morgenbøn lovpriser Gud som "Den der fornyr skaberværket hver dag". Gud har ikke blot skabt verden og så trukket sig tilbage, nej hvert nyt daggry fornyr vores forbundenhed med skaberen og giver os et løfte om en ny begyndelse.

Og det er netop således, at vi må betragte det jødiske nytår, Rosh Hashanah, det er en ny begyndelse, en ny mulighed for hvert menneske til at forstå sin plads som skabning, forstå sin plads i forhold til Gud som til medmennesket.

Det jødiske nytår er fyldt med symbolske handlinger, der skal få hver af os til at tage vores liv alvorligt, tage vores liv op til revision og finde ud af, hvorledes vi kan forbedre det, hvis behovet føles herfor. Det er en tid, hvor der er afsat mulighed for at standse op fra livets og hverdagens ofte stressede konstruktion, standse op som de tænkende mennesker vi er skabt som, og reflektere over livets problemer og glæder, dets mening og mål. Dette er grunden til, at vi ikke fejre Rosh Hashanah med udklædning og fyrværkeri, men med en alvor og indre glæde, fordi man som religiøst mennesker vil komme til erkendelsen, at livet er skænket af Gud og derfor er værd at leve. Netop denne erkendelse skal give os styrke til at overvinde os selv og beslutte os for en bedre levevis i tillid til Gud og medmennesket.

Nogle traditioner vi forbinder med Rosh Hashanah:

- De ti dage fra Rosh Hashanah til Jom Kippur kaldes "De ti bodedage".
- Allerede ugen op til Rosh Hashanah begynder man i synagogen at læse "Selichot /bodsbeder"
- I synagogen er torahskabets forhæng, torahrullernes kapper og Shulchan (bordet hvor torahlæsningen foregår) dækket med hvidt stof. Mange af deltagerne i synagoge gudstjenesten er også klædt på i hvidt – alt for at symbolisere renhed.
- Alle bønner på Rosh Hashanah koncentrerer sig om den guddommelige retfærdighed. Vi mennesker beder og arbejder for at vende tilbage til Guds vej via bod, bøn og gode gerninger.
- Shofaren, et vædderhorn til erindring om at vores stamfar Abraham ofrede en vædder i stedet for sin søn Isak på Moriahbejerg. Desuden skal shofarens lyd vække os til opmærksomhed overfor Rosh Hashanahs budskab.
- Det er en tradition at besøge familiens gravsteder i Elul måned (måneden før Tishri)
- Man laver Tashlich, hvor man rent symbolsk kaster sine synder i havet. Dette foregår første dag Rosh Hashanah, hvis denne ikke falder på shabbat.
- Spiser festmåltid, hvor æbler og honning indgår samt runde challot, hvilke symboliserer et rundt, godt og sødt år.
- Det jødiske nytår er således en tid, hvor muligheder gør sig gældende – en ny begyndelse i tiden.
- Hilser hinanden med *Shanah Tovah* (godt år) og *Gemar chatimar tovah* (Måtte du blive indskrevet i livets bog)

Nogle brachot/lovsigelser til Rosh Hashanah

Der tændes mindst to lys inden solnedgang (kl.18.00 søndag d.2.10), og der siges:

Baruch atah adonai eloheinu melech ha'olam asher kidishanu bemitzvotav vetzivanu lehadlik ner shel jom tov.

Baruch atah adonai eloheinu melech ha'olam shehechejanu vekijemanu vehigijanu lasman haze.

Når man dypper et stykke æble i honning siges:

Baruch atah adonai eloheinu melech ha'olam borei p'eri hagafen.

De andre brachot tilnyttet Rosh Hashanah findes i siduren (Jødiske bønnebog).

Shanah Tovah til alle!

Charlotte

